

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Саксаганського районного суду
міста Кривого Рогу Дніпропетровської області
17.01.2025

м. Дніпро, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17 січня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування Саксаганського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бібля Вікторія Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Старовойтов Євген Васильович, помічник представника Уповноваженого у Дніпропетровській області;

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Керівництво установи:

Ткаченко Андрій Володимирович, голова суду (на посаді з січня 2023 року).

Бай Євген Тарасович, керівник апарату суду (на посаді з травня 2020 року).

Відвідування здійснювалося в присутності керівника апарату суду Бая Є.Т.

З боку керівництва суду перешкод на шляху потрапляння до будівлі установи та проведення відвідування не було.

Суд знаходиться в трьох окремо розташованих будівлях. Одна будівля не використовується за призначенням. Інші дві знаходяться поруч одна напроти одної.

Відвідування проведено двох функціонуючих будівель суду за адресами: місто Кривий Ріг, вулиця Демиденка, 3А та місто Кривий Ріг, вулиця Демиденка, 6А (фото 1, фото 2).

На вході до суду є вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 3, фото 4).

Для зручності осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення на центральному вході передбачена кнопка виклику працівника суду з відповідною позначкою (фото 5).

Штатна чисельність апарату суду складає 60 штатних одиниць, з них 13 штатних одиниць суддів. Судочинство у суді фактично здійснюють 7 суддів.

Для здійснення правосуддя суд має зали судових засідань, канцелярію, архівне приміщення, конвойну кімнату.

В одній будівлі суду 4 зали судового засідання для розгляду кримінальних справ, в іншій будівлі 3 зали судових засідань, які облаштовані стаціонарними загородами із металу та органічного скла, необхідною комп'ютерною технікою, меблями, кондиціонером, суцільно загартованими вікнами (фото 6, фото 7). Є можливість проведення судового засідання у режимі відеоконференції.

В установі встановлена система відеонагляду, загалом функціонує по 16 камер відеонагляду в кожній будівлі.

На першому поверсі суду встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, тощо (фото 8).

Для підтримки громадського порядку у суді, запобігання проявам неповаги до суду та припиненні таких проявів, охорону приміщення й іншого майна суду, забезпечення захисту суддів, працівників апарату суду та безпеці учасників судового процесу при вході обох приміщень суду чергують працівники територіального управління Служби судової охорони у Дніпропетровській області (фото 9, фото 10). На центральному вході проводиться реєстрація відвідувачів та перевірка документів.

Для надання первинної домедичної допомоги громадянам в суді та у працівників територіального управління Служби судової охорони у Дніпропетровській області в наявності три аптечки з необхідними ліками та медичними матеріалами. У разі необхідності викликається швидка допомога.

Скарги від підсудних (засуджених) осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду протягом 2023, 2024 та поточного 2025 років не надходило.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті підсудних (засуджених) не встановлено.

Конвойне приміщення знаходиться на першому поверсі однієї будівлі суду (вулиця Демиденка, 3А, місто Кривий Ріг). У приміщенні для тримання підсудних (затриманих) 3 камери (фото 11). В камерах є лави, які прикріплені до підлоги. Конвойне приміщення облаштовано необхідними меблями, є сейф, аптечка. Підсудні (засуджені) мають доступ до питної води (фото 12).

На виконання п. 6.5.2 ДБН є санітарна кімната для користування підсудними (засудженими) з умивальником, унітазом та урною для сміття (фото 13).

В конвойному приміщенні, в тому числі в камерах, проводиться прибирання.

Конвоювання підсудних (засуджених) здійснюють військовослужбовці Національної Гвардії України.

Конвоювання підсудних (засуджених) від спецтранспорту до конвойного приміщення конвоювання здійснюється через центральний вхід, а із конвойного приміщення до зали судового засідання та у зворотному напрямку загальними коридорами. Конвоювання підсудних (засуджених) в інше приміщення суду (вулиця Демиденка, 6А, місто Кривий Ріг) відбувається також загальними коридорами через центральний вхід вулицею, у супроводі конвоїрів та службової собаки.

В установі є доступ до питної води у відвідувачів суду та підсудних (засуджених).

Санітарні кімнати для відвідувачів та працівників суду облаштовані у одному приміщенні лише на 2 поверсі, в другому приміщенні – на 2 та 3 поверхах.

В суді встановлена та працює автоматична пожежна сигналізація в одному із приміщень.

Попереднє відвідування НПМ суду проводилося працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини 12.11.2020.

За наслідками Територіальному управлінню Державної судової адміністрації в Дніпропетровській області та суду були надані рекомендації:

забезпечити охорону та підтримання громадського порядку в Саксаганському районному суді міста Кривого Рогу;

визначити можливості та розглянути питання щодо облаштування стоянки для спеціального автотранспорту варті та організації конвоювання обвинувачених (підсудних) ізольованим маршрутом;

визначити потребу суду щодо забезпечення доступу будівлі суду для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (встановлення пандусів, усунення порогів, оснащення санітарних кімнат);

забезпечити встановлення системи відеонагляду у блоці, де розміщені камери;

укомплектувати аптечку, яка повинна знаходитись в приміщенні конвою, необхідними лікарськими засобами;

забезпечити організацію проведення збору та дезінфекції використаних засобів індивідуального захисту органів дихання та шкіри;

забезпечити наявність графіків кварцування то облік використання бактерицидних ламп.

У ході відвідування 17.01.2025 встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконані частково, а саме:

для підтримки громадського порядку у суді, забезпечення охорони приміщення, майна суду, забезпечення захисту суддів та працівників суду при вході обох приміщень суду несуть службу працівники територіального управління Служби судової охорони у Дніпропетровській області;

в конвойному приміщенні в наявності аптечка із необхідними ліками.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (ст. 25 Загальної декларації прав людини, ст. 28 Конституції України).

1. Вимогами п. 6.5.2. Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН), передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ.

У ході відвідування встановлено, що в установі використовуються фактично 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ. Відповідно до зазначених вимог, у суді має бути облаштовано 21 камера для тримання підсудних (засуджених). Натомість в приміщенні конвою облаштовані 3 камери для тримання підсудних (засуджених). Це не дає можливості роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою.

У конвойному приміщенні та камерах для тимчасового тримання підсудних (засуджених) не встановлена припливно-витяжна або механічна вентиляція.

Приміщення для конвою потребує косметичного ремонту.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

2. У порушення вимог п. 6.5.2 ДБН, ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Європейський комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

3. У порушення вимог п. 11.5 ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд» на першому поверсі відсутній санітарний вузол для маломобільних груп населення та людей з обмеженими можливостями.

4. На прилеглий території суду передбачено розміщення індивідуальної автостоянки, однак, всупереч пункту 5.4.1 ДБН місця для транспорту осіб з інвалідністю не виділено.

5. Доступ до залів судових засідань осіб, які пересуваються за допомогою крісел колісних або скутерів, забезпечується за допомогою центрального входу будівлі, але через відсутність підйомного механізму обмежений доступ до другого та третього поверхів.

6. Відсутнє контрастне маркування першої та останньої сходинки на всіх поверхах будівель суду (фото 14).

Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

7. Тимчасове укриття в обох приміщеннях суду не облаштовано, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного

захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. Окрім цього, працівники та відвідувачі наражають себе на небезпеку під час оповіщення сигналу повітряної тривоги продовжуючи перебувати у приміщенні суду або на подвір'ї. Найближче укриття знаходиться в 3-хвилинній доступності в приміщенні навчального закладу. Але за поясненнями керівника апарату, в укриття ні працівники суду, ні відвідувачі не йдуть.

8. У порушення вимоги п. 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, в приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), із конвойного приміщення до залів судових засідань конвоювання здійснюється загальними сходами та коридорами, відкритими для сторонніх осіб. Крім того, конвоювання підсудних (засуджених) із конвойного приміщення до залів судових засідань іншого приміщення суду здійснюється через вулицю. Зазначене призводить до порушення права на безпеку як сторонніх громадян, відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння та передачу заборонених предметів в приміщеннях суду (фото 15).

9. Бокс або загороджена територія для заїзду спеціального конвойного автомобіля відсутній, що порушує вимоги п. 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (фото 16).

10. В суді в наявності бактерицидні лампи для проведення знезаражування залів судових засідань та конвойного приміщення. Встановити регулярність проведення опромінювання неможливо в зв'язку із тим, що не ведеться відповідний журнал обліку знезаражування.

11. Деякі ліки в аптечці суду мають протермінований строк вживання.

12. Відсутність санітарних кімнат на кожному поверсі для користування відвідувачами та працівниками суду. Крім того, наявні туалети на 2 та 3 поверхах будівлі (вулиця Демиденка, 6А) на момент відвідування суду були зачинені на ключ.

13. Загальні коридорі приміщень суду потребують ремонту, так як підлога має пошкоджене покриття, стелі вкриті пліснявою (фото 17, фото 18).

14. У другому приміщенні суду (вулиця Демиденка, 6А) не встановлена автоматична пожежна сигналізація.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Дніпропетровській області:

розглянути можливість облаштування в будівлях суду укриття для безпеки працівників та відвідувачів суду на випадок обстрілів;

розглянути питання встановлення автоматичної пожежної сигналізації в приміщенні суду за адресою: місто Кривий Ріг, вулиця Демиденка, 6А;

обладнати приміщення для конвою та приміщення для підсудних відповідно до вимог пункту 6.5.3 ДБН, пунктів 9, 10, 12, 13, 14, 15 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, пунктів 3, 11, 3.12, 3.13, 3.14 Інструкції з організації конвоювання затриманих і взятих під варту осіб в ОВС України»;

облаштувати бокс або загороджену стоянку для заїзду спеціального конвойного автомобіля відповідно до п. 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68;

опрацювати питання щодо збільшення кількості та розміру камер у приміщенні суду до 4 м² відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН;

провести технічне переоснащення приміщення суду з урахуванням потреб маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю;

розглянути можливість проведення поточного ремонту конвойного приміщення;

вжити заходів щодо облаштування санітарно-гігієнічної кімнати на першому поверсі для користування маломобільними групами населення;

вирішити питання щодо виділення на території індивідуальної автостоянки місць для транспорту осіб з інвалідністю.

Саксаганському районному суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області:

забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від конвойного приміщення до залів судових засідань та в зворотному напрямку;

обладнати у приміщеннях суду кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

вирішити питання регулярного знезаражування залів судових засідань та конвойного приміщення шляхом проведення регулярного опромінювання приміщень; організувати ведення журналу опромінювання бактерицидними лампами залів судових засідань та камер для підсудних (засуджених);

провести технічне переоснащення приміщень суду з урахуванням потреб маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю;

вирішити питання проведення поточного ремонту в загальних коридорах суду;

регулярно оновлювати набір ліків в наявних в суді аптечках;

забезпечити доступ шляхом залишення відчиненими для відвідувачів та працівників суду до санітарних кімнат;

вжити заходів щодо запобігання порушенням, які можуть призводити до порушень прав людини.

Додаток: фотоматеріали на 9 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини

Вікторія БІБЛЯ

Фотоматеріали до звіту**Фото 1****Фото 2**

Фото 3

Фото 4

Фото 5**Фото 6**

Фото 7

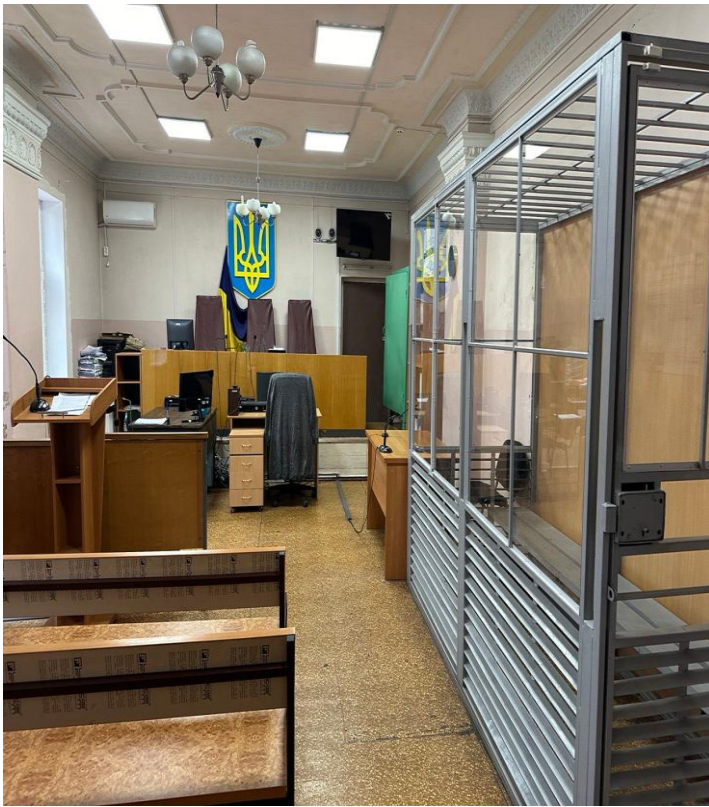

Фото 8

Фото 9

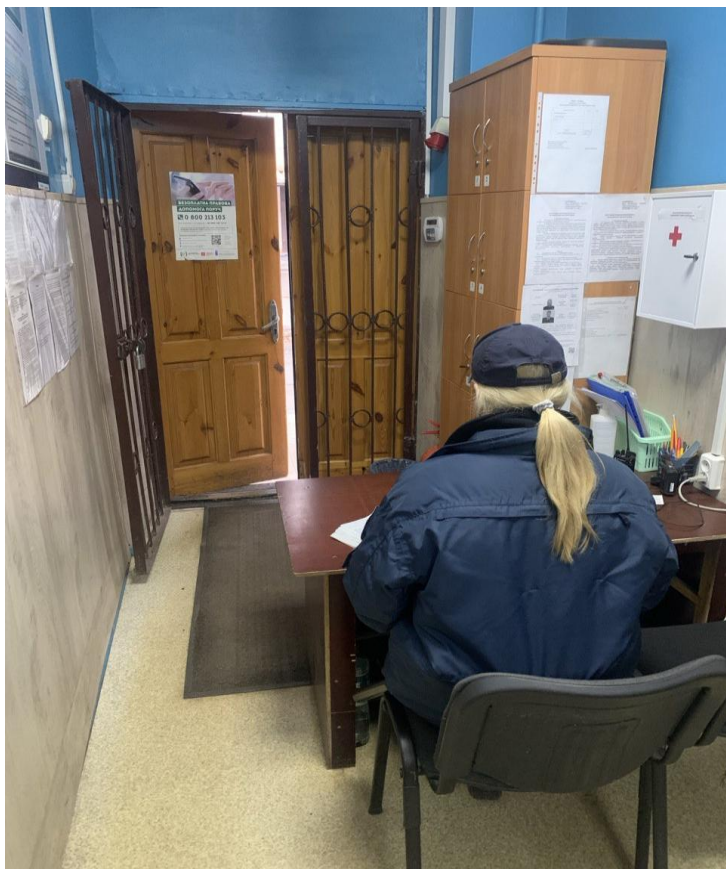

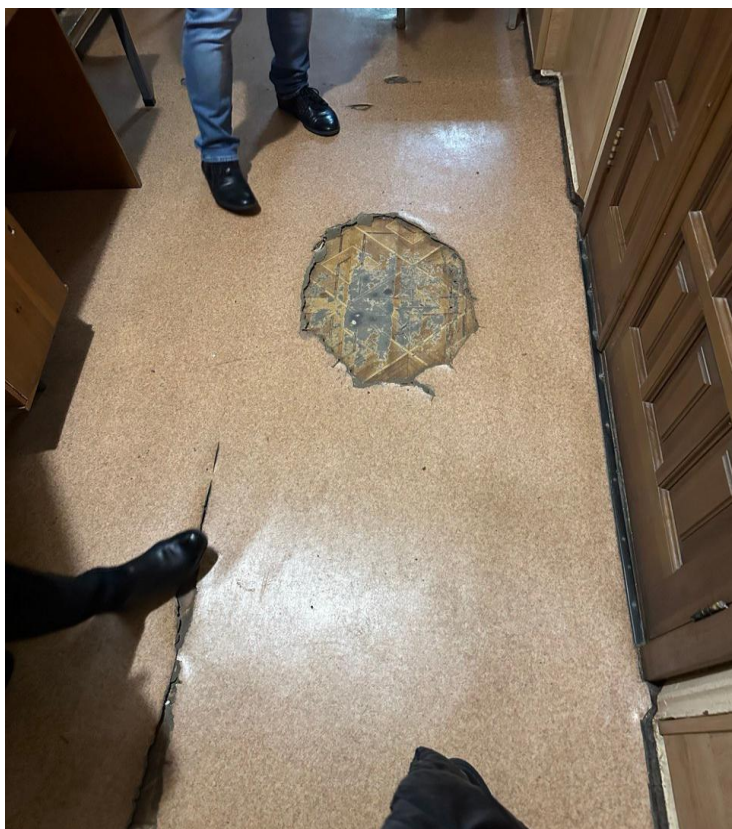
Фото 10

Фото 11**Фото 12**

Фото 13**Фото 14**

Фото 15**Фото 16**

Фото 17**Фото 18**